

Veilig vaccineren

Vaccins zijn eigenlijk bijzondere geneesmiddelen. Vaccins worden in de regel aan gezonde mensen gegeven en het gaat daarbij altijd om de bestrijding van infectieuze ziekten. De inenting tegen Nieuwe Influenza A (H1N1) ook wel aangeduid als 'Mexicaanse griep' of 'swineflu' zijn inmiddels begonnen.

Wat zijn de mogelijke bijwerkingen?

In Nederland worden twee vaccins gebruikt: Focetria en Pandemrix. Beide zijn 'dode' vaccins waaraan een zgn. adjuvans is toegevoegd om de immuunrespons te versterken. De bijwerkingen verschillen vermoedelijk niet van eerdere 'gewone' influenzavaccins voor seizoensgriep.

- *Kortetermijn reacties.*

Bij dode vaccins zoals Focetria en Pandemrix treden bijwerkingen doorgaans binnen 24 uur op na toediening. Mogelijke klachten zijn lokale reacties op de injectieplaats (pijn, roodheid, zwelling), hoofdpijn, gewrichtspijn, spierpijn en malaiseklachten. Deze bijwerkingen treden op bij 1 tot 10% van de patienten en verdwijnen meestal vanzelf binnen een tot twee dagen. Allergische reacties na vaccinatie zoals urticaria (netelroos, galbulten) en anafylaxie (ernstige en snelle systemische allergische reactie) zijn zeer zeldzaam (0,01 tot 0,1%). Allergenen in vaccines, die een rol kunnen spelen bij dergelijke allergische reacties zijn ovalbumine (kippeneiwit), formaldehyde (conserveermiddel), residuen van antibiotica en thiomersal (conserveermiddel).

- *Reacties op middellange termijn*

Soms treden kortetermijn reacties pas enkele dagen tot weken na vaccinatie op. Een zeldzame bijwerking op middellange termijn is vasculitis (aantasting van de bloedvaten). Ook neurologische aandoeningen zijn beschreven zoals de acute perifere aangezichtsverlamming (Bellse paralyse).

- *Reacties op langere termijn*

Sommige demyeliniserende (verlies van myeline, de stof die als een isolerende laag om veel zenuwvezels aanwezig is) zoals multipole sclerose en het Guillain-Barrésyndroom (acute polyneuropathie) worden nogal eens genoemd in relatie met vaccinatie. Een goede wetenschappelijke onderbouwing voor deze relatie ontbreekt echter.

Bijwerkingenprofiel van nieuwe vaccins

Pandemrix bevat een gesplitst geïnactiveerd influenzavirus en Focetria oppervlakteantigenen van het H1N1-influenza virus. Vaccins worden per batch geproduceerd en daardoor zijn verschillen per batch mogelijk. De samenstelling van het 'gewone' influenzavirus vaccin wordt elk jaar opnieuw vastgesteld aan de hand van mondiale gegevens over de verspreiding van potentieel relevante virussen. Bijwerkingen op langere termijn kunnen nooit geheel worden uitgesloten en daarom is het belangrijk dat de veiligheid van het vaccin goed wordt bewaakt.

Bijwerkingen worden in Nederland gemeld aan het Nederlands Bijwerkingen Centrum Lareb, met name door huisartsen. Deze rol wordt nu versterkt doordat huisartsen en bedrijfsartsen een centrale rol hebben bij het toedienen van vaccins.